

Övergång till Dewey

- inledning till seminarium 5 februari 2009

Internationalisering

Utvecklingen går från separata bibliotek till samlade digitala nätverk och det existerar inga gränser i den digitala världen. Genom digitaliseringar blir samlingar globalt tillgängliga. Flöden av metadata och bibliografisk information underlättar katalogisering, tillhandahållande och bevarande. Integrerade sökverktyg förbättrar tillgängligheten och svensk forskning blir successivt synlig via gemensamma kataloger och portaler. Det kan gälla Google Scholar, World Cat, Europeana eller World Digital Library. Som del av forskningens infrastruktur kan biblioteken göra en insats och utomlands visa fram de svenska bibliotekens kataloger innehållande svensk forskningsproduktion. Biblioteksvärlden bidrar till att svensk forskning inom humaniora och samhällsvetenskap internationaliseras.

I internationaliseringens spår går vi från informationsutbyte och deltagande på konferenser till konkreta samarbeten. Utvecklingsprojekten växer fram i en nationell, europeisk och global kontext. KB och andra bibliotek i Sverige är engagerat i åtskilliga internationella sammanhang. Vår egen tydliga målsättning - som är på väg att infrias - är att KB 2010 skall vara en ledande aktör inom svensk biblioteksutveckling, en drivande aktör på den europeiska biblioteksarenan och en betydelsefull aktör inom det internationella biblioteksarbetet.

Renässans för traditionella biblioteksfunktioner

En annan intressant iakttagelse i den pågående digitala utvecklingen är renässansen för traditionella biblioteksområden:

- Samlingar blir mer synliga och kan utnyttjas för forskning och annat användande, vilket kräver breda och djupa kunskaper om samlingarnas innehåll
- Digitalisering accentuerar bevarandeproblematiken och ger möjligheter tillatt skydda värdefullt material
- Den fysiska byggnaden är kvar men dess funktion förändras successivt
- Bibliografiska uppgifter och flöden har avgörande betydelse vid digital publicering och digitalisering

Varför övergång till Dewey-systemet?

Ett av de viktigaste besluten under föregående år skall ses i dessa sammanhang. Det gäller övergången till nytt klassifikationssystem. För den oinvidige låter det kanske inte så spännande men för oss inom biblioteksvärlden är det desto mer intressant. Det rymmer en betydelsefull förändring mot ökad kvalitet och effektivitet i katalogiseringsproduktionen. Samtidigt är det ett nödvändigt inslag i internationaliseringens fotspår.

Övervägningarna inför denna övergång har ställt viktiga framtidsfrågor för det bibliografiska området. Behövs klassifikation idag när det finns många andra sökmöjligheter? Hur ser det överhuvudtaget ut med katalogisering när vi får alltmer fulltextmaterial? Bör man sett i detta perspektiv ändå genomföra denna stora förändring? Svaret har blivit ja.

Den digitala utvecklingen innebär förändringar i sättet att hantera material bibliografiskt och det gäller inte minst metadata för digitaliserat material. Inom överskådlig framtid är jag dock övertygad om att bibliografiska åtgärder blir nödvändiga för användarnas sökmöjligheter och för att ha nödvändig ordning på materialet. Som nationalbibliotek har vi ett ansvar att beskriva ämnet i våra samlingar på ett sätt som ger struktur och överblick. Vi behöver också göra klassifikationen mer tillgänglig för användarna - de ska aldrig behöva komma i kontakt med koderna i sig, dessa skall bara verka i bakgrunden.

Vi lämnar inom ett par år vårt eget nationella klassifikationssystem SAB och går över till världens mest spridda klassifikationssystem för bibliotek, som är internationellt spritt i 135 länder och på 30 språk. Det betyder ökat internationellt samarbete och ökad synlighet för svensk forskning och litteratur, när svenska böcker visas fram på den internationella arenan.

I det sammanhanget skall vi också se deltagandet i OCLC och World Cat. KB:s katalog har testats under ett år och nu ligger vi i förhandlingar med OCLC om hela Libris. (Det blir ytterligare en konferens om detta, den 24 februari.)

Fördjupade samarbeten både nationellt och internationellt med företag och organisationer blir alltmer nödvändiga och står nu högt på dagordningen.

Det är viktigt och på samma gång glädjande att det råder stor samstämmighet kring denna övergång bland svenska forskningsbibliotek. Förhoppningen är också att folkbiblioteken följer efter. Det diskuteras och planeras övergång till Dewey på våra olika bibliotek så att vi tillsammans står väl förberedda att påbörja övergången. Detta seminarium är ett betydelsefullt steg i denna process.

Vad händer nu?

Förberedelser för Deweyprojektet pågår. Efter beslutet i november 2008 har KB börjat planera för övergången från till Dewey. Själva övergången kommer dock att dröja några år eftersom delar av Dewey måste översättas. Arbetet kommer att starta under senare delen av 2009 med översättning och andra praktiska förberedelser. Sedan blir det också stora utbildningsinsatser.

Övergången till Dewey innebär en rationalisering. I den ekonomiska situation som alla länder befinner sig i måste biblioteken hushålla med de samlade resurserna. Därför är det viktigt att vi för stora delar av vårt utländska förvärv kan använda oss av klassifikationskoder, som redan har konstruerats av ett bibliotek någon annanstans i världen.

Det måste också poängteras att det dessutom innebär en kvalitetshöjning då Dewey i stort är ett bättre och mer aktuellt klassifikationssystem än SAB. Dessutom kan vi strömlinjeforma samordningen och styrningen av katalogarbetet på ett bättre sätt än tidigare.

För själva katalogiseringen har det således sin klara fördel. Det förtjänar också att nämnas att biblioteken knappast kommer att behöva flytta böcker och hyllor för anpassning till ett nytt system.

Avslutning

Övergången visar på det utmärkta samarbete som finns mellan de svenska forskningsbiblioteken. Frågan har varit aktuell under åtskilliga år, men nu är tid för handling. Arbetet inleddes med utredningar som såg på förutsättningar och konsekvenser. Sedan följde remiss till berörda bibliotek, följt av en genomgång i den expertgrupp som hanterar dessa frågor. Slutligen ett avgörande i den nationella referensgruppen, som är centralt dialogforum i samarbetet mellan nationalbiblioteket och forskningsbiblioteken.

I det sammanhanget vill jag nämna två personer och tacka för deras insatser. Först expertgruppens ordförande Agneta Olsson, chef för universitetsbiblioteket i Göteborg. Sedan ett stort tack till KB:s medarbetare Magdalena Svanberg, som dels ledde den förberedande utredningen 2005/6, dels har gjort en mer djupgående utredning 2008 som ledde fram till beslutet.

De kommer - tillsammans med många av er som finns här i salen - att vara sysselsatta med den viktiga uppgiften att genomföra Dewey som klassificeringssystem under de kommande åren. Det är en uppgift som kommande generationer av bibliotekarierna kommer att vara mycket tacksamma för.

Gunnar Sahlin